

P-027

Paradigma ve Hemşirelik

Paradigm and Nursing

Hediye Arslan Özkan¹, Funda Akduran²

¹ İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü, İstanbul

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Sakarya

¹ İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü, İstanbul

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Sakarya

Paradigma, Fransızca "paradigme" kelimesinden gelir. Türk dil kurumu sözlüğü anlam karşılığı; "Değerler dizisi" olarak tanımlanmıştır. Paradigma, uzun deneyimlerini ve kanıtlarını içerisinde barındıran, kabul görüp hâkim bir hal alacak düşüncenin-modelin zaman içerisinde var olan ilk örneğidir. Bir başka ifade ile paradigma, bireyin iç ve dış dünyasını algılayıp yorumlamasında etkili olan tüm faktörleri kapsar. Algılama, yorumlama ve bilme süreçleriyle ilgili tüm etkenlerin yarattığı örgütlü ve dinamik düşünsel sisteme algı düzeneği ya da paradigma adı verilir. Hemşirelik, bilim olarak algılandığında geleneksel ve bilimsel paradigma perspektifinde gelişmiştir. Hemşirelik uygulamalarının tanımları ve kavramları değişmesine rağmen, hemşirelik bilim ve kuramlarını destekleyen paradigmanın değişmediği görülmektedir. Hemşirelik bilim ve sanatı, en önemli paradigmlar olarak kabul edilen insan, felsefe, sağlık-hastalık, çevre, iletişim ve bakım (hemşirelik) gibi kavramlarla yönlendirilmektedir. Hemşireliğin gelişmesi için, bilimsel bir zeminde yapılan üretim ve paradigmanın önemi vazgeçilmezdir. Hemşireliğin uygun paradigmlar ile değişime uğrayıp/uğratılıp profesyonel boyutlara taşınabilmesinde bilinçli olmak çok önemlidir. Hemşirelik eğitimini, bilgi yüklü tıbbi modelden kurtarmak bir paradigma değişimi gerektirir. Paradigma, kavramsal model, kuram, hemşirelik gözlemleri ve her dü-

zeyde hemşirelik felsefesini etkilemektedir. Hemşirelik teorisini ise; evrensel disiplin, bilgi oluşturma yöntemleri sağlama, bu şekilde sorunlara çözüm önerileri getirme girişimleri gibi paradigmlar oluşturmaktadır. Hemşirelik, felsefe, eğitim, sosyal bilimler ve diğer alanlarda klasik ve çağdaş bilimsel kaynakları eleştirel yorum ve bilgi birikimi ile desteklemeli ve pratiğe dayalı bilgi üretimini bir paradigma önerecek şekilde uygulamalıdır. Önerilen Paradigma ise, hemşirelik eğitiminde değişen ve artan öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermeli, kanıtlanmış bir eğitim öğrenme ortamı sunmalı ve beklentilere yanıt verebilmelidir. Bu beklentileri karşılamak için, eğitim, eleştirel düşünme, analiz etme ve problem çözme becerilerini ve aktif öğrenmeyi teşvik etmelidir.

Anahtar sözcükler: Hemşirelik, paradigma, eğitim, hemşirelik bilim ve sanatı, bakım